

28.7.2017

MML 1979/00 08/2017

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö OM 8/41/2017

LAUSUNTO JULKISISTA KUULUTUKSISTA ANNETUN LAIN (34/1925) UUDISTAMISTARPEISTA

Maanmittauslaitoksen keskushallinto esittää pyydettyä lausuntona julkisista kuulutuksista annetun lain (34/1925) uudistamistarpeista ja asiaa koskevasta arviomuistiosta 15.5.2017 seuraavaa.

Muistiosta käy ilmi, että edellisessä kappaleessa tarkoitetun, pitkälti menettelylakina pidettävän, ns. kuulutuslain (34/1925) ja siihen liittyvän asetuksen (36/1925) sisältö on vanhentunutta, eikä esimerkiksi ympäristöhankkeiden tiedottamisen kannalta tarkoituksenmukaista. Esimerkiksi nykyisessä kuntalaissa säännelläkin nykyisin tiedottamisesta yleisessä tietoverkossa (internetissä), mitä Maanmittauslaitos pitää tavoiteltavana yksittäishankkeista, kuten lunastusluvista, tiedotettaessa yleisemminkin. Sinällään vuonna 1925 annetun ns. kuulutuslain alkuperäinen tarkoitus kuulutusten saattamisesta mahdollisimman laajalti väestön tietoon (HE 12/1926 vp. sivut 1–2) on asianmukainen ja yhä ajankohtainen.

Maanmittauslaitos pitää tarkoituksenmukaisena säädellä hallintolaissa tiedottamisesta yleisessä tietoverkossa valtionvirastoja koskien, jonka lain yleistiedoksianto koskevaa 62 §:ää olisi syytä kuitenkin tarkistaa. Kunnan tai valtion viranomaisen ilmoitustaululla tiedottaminen ns. laillisena tiedoksiantotapana tulisi korvata ao. kunnan ja valtion viraston omilla internet -sivuilla eli yleisessä tietoverkossa tiedottamisella.

Kuten arviomuiston 5 sivun alimmassa kappaleessa annetaan ymmärtää, niin kirjallisen viranomaisenmenettelyn sitominen ilmoittamiseen viranomaisen sähköisellä ilmoitustaululla, jolloin viranomaisen päätöksestä olisi etukäteen ilmoitettava vain täsmällinen antamispäivä asianosaisille, tulisi ottaa uutta lakia laadittaessa harkintaan. Mahdollisesti kirjalliseen kiinteistötoimitusmenettelyyn vastaisuudessa Maanmittauslaitoksessa siirryttäessä yleisessä tietoverkossa tiedottaminen joustavoittaisi ja nopeuttaisi prosessia, paitsi viranomaisten, myös asianosaisen näkökulmasta. Samalla Maanmittauslaitoksen käytännössä täytännön panemat lunastustoimenpiteet saisivat niissäkin tilanteissa riittävän julkisuuden, kun esimerkiksi toimituksen lunastuskorvauksia saava asianosaispiiri on osittain määrittelemättä. Tällaisia tilanteista ovat esimerkiksi maantielain tai ratalain mukaiset kiinteistötoimitusmenettelyt,

28.7.2017

MML 1979/00 08/2017

joissa melu- ja maisemahaittakorvauksia voi tulla määrättäväksi sellaisillekin tahoille, jotka eivät luovuta maata moottoritie- tai ratakantokseen taikka 400 kilovoltin voimansiirtolinjaan.

Maanmittauslaitos toteaa, että yleisessä tietoverkossa tiedottaminen on edullinen tiedottamistapa sekä asianosaisille (kansalaisille) että viranomaiselle. Sitä vastoin kuuluttaminen virallisessa lehdessä tai kaupallisissa sanomalehdissä ovat vanhastaan kalliita tiedottamistapoja niin viranomaiselle kuin kiinteistötoimituksen mahdollisesti maksavalle kansalaisellekin. Vaikka nyt kysymyksessä oleva arviomuistio ei koskekaan muuta kuin lain 34/1925 kumoamisedellytysten selvittämistä, niin jo hallintolain 62 §:n sisällöstä käy ilmi, että jossain vaiheessa lisäksi virallisessa lehdessä tiedottaminen ja paikkakunnalla tai valtakunnallisessa sanomalehdessä kuuluttaminen tulisi ottaa kriittisesti arvioitavaksi, mitä tulee niitä koskevaan lakitasoiseen pakottavaan sääntelyyn. Sähköisellä viestillä tiedottaminen ja yleisen tietoverkon hyväksikäyttäminen tulevien vuosikymmenten kuluessa tullevat tavoittamaan yhä suuremman osan Suomessa asuvia henkilöitä. Sähköinen tiedoksianto tavoittaa jo nyt *de facto* valtion ja kunnan virastot, yritykset ja useat muut yhteisöt.

Kiinteistötoimituksista ja maa- ja vesialueiden istunnoista tiedottaminen kuolinpesille tai järjestäytymättömien yhteisten alueiden osakaskunnille on nyt säännelty KML 168 §:n 2 momentissa ja 3 momentissa sekä KML 260 §:n 2 momentissa. Esimerkiksi yhteisäluelain 26 §:ssä säänneltyä oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 14 §:n 1 momentin mukaista menettelyä ei kiinteistötoimituksissa tai maa- ja vesialueiden osakaskunnissa tarvitse enää soveltaa. Siinä on nyt voimassa olevan tiedottamisen täydentäminen kustannuksiltaan edullisella yleisessä tietoverkossa tapahtuvalla tiedottamisella periaatteessa jopa parantaisi yksittäisen lunastus- tai jakohankkeen saattamista laajasti potentiaalisen asianosaispiiriin, kuten yhteisten maa- ja vesialueiden osakkaiden tai kuolinpesän osakkaiden tietoon.

Yleisessä tietoverkossa näkyvällä ja helposti havaittavissa olevalla paikalla tiedottaminen esimerkiksi lunastusluvasta, lunastustoimituksesta tai kuulutuslainhuudosta toteuttaa valtionhallinnon toiminnan yleistä julkisuusperiaatetta. Henkilötietoja sisältävien kuulutusten poistamisvelvoite kiinteistötoimituksen kokouksen jälkeen tai tietyn määräajan kuluessa edistää henkilötietojen käsittelyä koskevia yleisiä periaatteita, kuten "tietojen minimoinnin" periaate sekä periaatteellinen oikeus tulla unohdetuksi.

Maanmittauslaitosta koskee erityisesti hallintolain 62 §:ää koskeva uudistus, joka liittyy myös niihin tilanteisiin, joissa Maanmittauslaitoksella on kompetenssi myöntää lunastuslupa. Tällaisesta tapauksesta on sääntelyä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 5 §:n 2 momentissa tiedottamisen osalta 9 §:ssä. Lisäksi

28.7.2017

MML 1979/00 08/2017

maakaaren 12 luvun 3 §:n 2 momentissa säännellään kuulutuslainhuudosta. Yleisessä tietoverkossa kuulutuksen julkaiseminen näissäkin tapauksissa on tehokkaampi tiedottamistapa kuin nykysisältöisen hallintolain 62 §:n soveltaminen.

Laki pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan, 1197/1997 eli ns. enklaavilaki, sisältää tarkistettavia kohtia enemmänkin kuin vain arviomuistiossa esille tuotu 4 §, jota olisi täydennettävä tiedottamisella yleisessä tietoverkossa kysymyksessä olevien kuntien internet -sivuilla ja viranomaisen, Maanmittauslaitoksen, internet -sivuilla. Lisäksi ko. laissa säädetään yhä maanmittaustoimistossa, jotka lakkautettiin 1.1.2014 lukien. Lisäksi muutoksenhaku kiinteistörekisterin pitäjän päätöksistä tulisi yhtenäisyyden vuoksi kohdentaa hallinto-oikeuden asemesta maa- ja metsätalouden ministeriön.

Vuoden 2017 alusta tuli voimaan laki erillisten vesijättöjen lakkaamisesta, 373/2016. Myös tähän lakiin liittyvässä tiedoksiantamismenettelysääntelyssä (2 § 2 mom.) on noudatettava hallintolain 62 §:ää. Yleisessä tietoverkossa tiedottaminen myös erillisiä vesijättöjä koskevassa toimituksessa olisi nykyistä toimituskokouksen tiedoksiantamismenettelyä huomattavasti tehokkaampi tiedottamistapa. Maanmittauslaitoksen sähköisen ilmoitustaulun lisäksi kuulutukset tulisi julkaista asianomaisten kuntien kaikille internetin käyttäjille avoimilla sivulla yleisessä tietoverkossa.

Maanmittauslaitos pitää vireillä olevaa selvitystä julkista kuulutusta koskevan lainsäädännön uudistamisesta joka tapauksessa kannatettavana ja valtionhallinnon sähköisten menettelyjen käyttöön ottoa edistävänä.

Pääjohtajan sijaisena
maanmittausneuvos

Allekirjoitettu sähköisesti

Markku Markkula

Oikeuspalvelujen
vastuualuepäällikkö

Allekirjoitettu sähköisesti

Maija-Liisa Niskala

Tiedoksi

Maanmittauslaitoksen tuotannon toimintayksikkö